

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 28. februara 2022. godine
Ref.br.: RK 1950/22

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI191/21

Podnosilac

Florim Shahiqi

**Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda
Rev. br. 182/2020 od 6. jula 2020. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Florim Shahiqi (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), sa prebivalištem u Gnjilanu, koga zastupa Haki Pajaziti, diplomirani pravnik.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Rev. br. 182/2020 od 6. jula 2020. godine, koja mu je dostavljena 26. avgusta 2020. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporene presude, kojom podnosilac zahteva navodi povredu svojih prava zagarantovanih članom 46. [Zaštita imovine] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 26. oktobra 2021. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 4. novembra 2021. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i ujedno tražio od istog da dopuni zahtev pratećom dokumentacijom.
7. Dana 8. novembra 2021. godine, predsednica Suda, Gresa Caka-Nimani, je odlukom GjR.KI191/21, imenovala sudiju Radomira Labana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Selvete Gërxxhaliu-Krasniqi (predsedavajuća), Safet Hoxha i Nexhmi Rexhepi (članovi).
8. Dana 23. novembra 2021. godine, podnosilac zahteva je podneo dodatnu dokumentaciju, priložio zahtevu odluke redovnih sudova i punomoćje za njegovo zastupanje od strane Hakija Pajazitija.
9. Dana 17. januara 2022. godine, Sud je kopiju zahteva dostavio Vrhovnom sudu.
10. Dana 24. januara 2022. godine, Sud je tražio od Osnovnog suda u Gnjilanu informacije u vezi sa datumom prijema osporene presude Rev. br. 182/2020 Vrhovnog suda od 6. jula 2020. godine.
11. Dana 8. februara 2022. godine, Osnovni sud u Gnjilanu je obavestio Sud da je podnosilac zahteva gore navedenu presudu primio 26. avgusta 2020. godine.
12. Dana 16 februara 2022. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu da proglasi zahtev neprihvatljivim, kao van roka.

Pregled činjenica

13. Dana 13. avgusta 2011. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbeni zahtev Osnovnom sudu u Gnjilanu za novčanu naknadu vrednosti 5 (pet) nepokretnosti, tvrdeći da su iste eksproprisane od strane opštine Gnjilane (u daljem tekstu: tužena), radi polaganja šljunka i asfaltiranja puta. Na ime eksproprijacije, podnosilac zahteva je tražio naknadu u iznosu od 150 evra za svaki kvadratni metar eksproprisane površine, kao i primenu zatezne kamate u skladu sa važećim zakonima.
14. Dana 10. oktobra 2012. godine, tužena je, protiv tužbenog zahteva podnosioca, podnela odgovor Osnovnom sudu u Gnjilanu, osporavajući u celosti tužbeni zahtev podnosioca.
15. Dana 9. oktobra 2015. godine, Osnovni sud u Gnjilanu je, presudom C. br. 599/2012, delimično usvojio tužbeni zahtev podnosioca, primenjujući iznos od 80,00 evra za svaki kvadratni metar (m²) ukupne površine od 2373 m² u ukupnom novčanom iznosu od 155.430,00 evra.
16. Dana 12. novembra 2015. godine, tužena je izjavila žalbu Apelacionom sudu na presudu Osnovnog suda u Gnjilanu od 10. oktobra 2012. godine, zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog i procesnog prava, predlažući da se žalba usvoji, gore navedena presuda preinači ili ukine i stvar vrati na presuđivanje.
17. Dana 20. novembra 2015. godine, podnosilac zahteva je podneo Apelacionom sudu odgovor na žalbu protiv navoda tužene, predlažući da se žalba u celini odbije, kao neosnovana.
18. Dana 16. novembra 2016. godine, Apelacioni sud je, rešenjem CA. br. 4648/2015, ukinuo presudu Osnovnog suda u Gnjilanu od 9. oktobra 2015. godine i vratio stvar na presuđivanje istom sudu, utvrđujući povredu člana 197 (b) Zakona o parničnom postupku (ZPP), zato što nije bilo otvoreno razmatranje za sve činjenice slučaja.
19. Dana 4. jula 2017. godine, Osnovni sud u Gnjilanu je, odlučujući po rešenju Apelacionog suda, doneo presudu C. br. 980/2016 kojom je odbio tužbeni zahtev podnosioca za naknadu nepokretnosti eksproprisanih od strane tužene nakon što je izvršio veštačenje na licu mesta i saslušao svedoke, uz obrazloženje da *"... tužena nije izvršila nikakvu eksproprijaciju, bilo u postupku ili bez postupka, a na osnovu toga nema osnova za naknadu tužioca za puštanje sporne površine na ime izgradnje privatnog puta, pošto su tužilac i njegovi preci paralizovali, prodali, poklonili i otuđili njihovu nepokretnu imovinu koja nikad nije bila eksproprisana od strane opštine Gnjilane"*.
20. Dana 2. avgusta 2017. godine, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu protiv gore navedene presude Osnovnog suda u Gnjilanu, zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava i odredaba Zakona o parničnom postupku.
21. Dana 27. decembra 2019. godine, Apelacioni sud je, presudom Ac.br. 3644/2017, odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva i potvrdio

- presudu Osnovnog suda u Gnjilanu od 4. jula 2017. godine, kao pravičnu i zasnovanu na zakonu, sa obrazloženjem: „*Apelacioni sud u potpunosti usvaja pravnu ocenu prvostepenog suda, kao pravičnu i zakonitu, u pogledu odlučivanja kao u izreci osporene presude, zato što nije zahvaćena bitnom povredom odredaba parničnog postupka, kao ni povredama iz člana 182, stav 2, tačka b), g), j), k) i m) ZPP-a, te shodno tome, nema pogrešne primene materijalnog prava o kojoj sud pazi po službenoj dužnosti u skladu sa članom 194. ZPP-a*”.
22. Dana 18. februara 2020. godine, podnosilac je podneo zahtev za reviziju Vrhovnom sudu protiv presude Apelacionog suda od 27. decembra 2019. godine u vezi sa presudom Osnovnog suda u Gnjilanu od 4. jula 2017. godine, navodeći povredu materijalnog prava i povredu odredaba parničnog postupka.
23. Dana 25. februara 2020. godine, tužena je podnela Vrhovnom sudu odgovor na reviziju, predlažući da se revizija podnosioca zahteva odbije i da se presude nižestepenih sudova potvrde.
24. Dana 6. jula 2020. godine, Vrhovni sud je, presudom Rev. br. 182/2020, odbio, kao neosnovan, zahtev za reviziju i potvrdio, kao pravične i zasnovane na zakonu, osporene presude prvostepenog i drugostepenog suda, sa obrazloženjem: „*Navode tužioca da su povređene odredbe Zakona br. 03/L-139 o eksproprijaciji nepokretne imovine zato što je tužena bez postupka eksproprijacije asfaltirala puteve i položila šljunak, iako su oni privatni, a sada uz intervenciju Opštine oni su poprimili javni karakter, ovaj sud je smatrao kao irelevantnim, zato što Opština nije obavila javnu delatnost niti se mešala u odnose između vlasnika zemljišta, koje se koristi za puteve, i ostalih stanovnika. Prema definicijama člana 2, stav 1, Zakona br. 03/L-139 „Eksproprijacija“ podrazumeva bilo koju radnju od organa za eksproprijaciju koja obuhvata (i) oduzimanje bilo kojeg zakonitog prava ili imovine koji je u vlasništvu jednog lica u ili na jednoj nepokretnoj imovini/nepokretnosti, ili (ii) prisilno uspostavljanje ili stvaranje bilo kakve službenosti ili jednog drugog prava za korišćenja nepokretne imovine”. U konkretnom slučaju, tužena nije izvršila ove radnje, već je vlasnik prodajom delova parcela za izgradnju stambenih kuća odredio delove koji će se koristiti za put*”.
25. Dana 27. novembra 2020. godine, podnosilac zahteva je podneo predlog Kancelariji državnog tužioca za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu protiv presude Apelacionog suda od 27. decembra 2019. godine. Kancelarija državnog tužioca je, 14. decembra 2020. godine, obaveštenjem KMLC. br. 170/2020, odbila predlog podnosioca zahteva zato što je isti podnet van zakonskog roka od 3 (tri) meseca od prijema osporene presude Apelacionog suda od 27. decembra 2019. godine.

Navodi podnosioca

26. Podnosilac zahteva se u stvari nije eksplicitno pozvao ni na jedan konkretan član Ustava, međutim iz sadržaja njegovih navoda, Sud primećuje da on pokreće pitanja zaštite imovine koja je zagarantovana članom 46. Ustava, napominjući da je „*Imovina svetinja, tužena nije izvršila nikakvu naknadu za nepokretnosti i pričinjenu štetu,...*“, dodajući dalje da redovni sudovi:

„...prilikom donošenja presuda prema žalbi i reviziji, nisu realno i pravično analizirali tužbeni zahtev, materijalne dokaze, činjenice i dokaze”.

27. Na kraju, podnosilac zahteva traži od Suda da osporene odluke redovnih sudova poništi, kao nezakonite, i stvar vrati Osnovnom sudu u Gnjilanu na presuđivanje.

Ocena prihvatljivosti zahteva

28. Sud prvo ocenjuje da li je podnosilac zahtev ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovníkom.
29. U tom smislu, Sud se prvo poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

[...]

30. Sud takođe ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, kao što su dalje propisani u Zakonu. U tom smislu, Sud se prvo poziva na članove 47. [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

Član 47

[Individualni zahtevi]

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

Član 48

[Tačnost podneska]

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

31. Što se tiče ispunjenja gore navedenih uslova, Sud ocenjuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana u smislu člana 113.7 Ustava, da osporava ustavnost akta javnog organa, odnosno presudu Rev. br. 182/2020 Vrhovnog suda od 6. jula 2020. godine, da je iscrpeo sva pravna sredstva na raspolaganju u smislu člana 113.7 Ustava i člana 47.2 Zakona i u suštini je naglasio prava

zagarantovana Ustavom za koja navodi da su mu povređena u skladu sa uslovima iz člana 48. Zakona.

32. Međutim, Sud takođe uzima u obzir uslove propisane u članu 49. [Rokovi] Zakona i pravilu 39 [Kriterijum o prihvatljivosti], odnosno u pod-pravilu (1) slovo (c) Poslovnika, koje propisuje:

Član 49
[Rokovi]

"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku..."

Pravilo 39
[Kriterijum o prihvatljivosti]

"(1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:

[...]

c) ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva, [...]"

[...]

33. Sud se prvo poziva na datum podnošenja konačne odluke i datum podnošenja zahteva Sudu da bi se ocenilo da li je podnosilac zahteva podneo zahtev u propisanom roku od 4 (četiri) meseca.
34. S tim u vezi, Sud podseća da je konačna odluka u slučaju podnosioca zahteva presuda Rev. br. 182/2020 Vrhovnog suda od 6. jula 2020. godine, koja predstavlja i delotvorno sredstvo u ovom slučaju, pošto je vrednost spora premašila uslov (prag) propisan u odredbama člana 211. Zakona o parničnom postupku.
35. Na osnovu priznanice koju je Osnovni sud u Gnjilanu dostavio Sudu 8. februara 2022. godine, Sud primećuje da je podnosilac zahteva primio osporenu presudu 26. avgusta 2020. godine.
36. Sud podseća da period od 4 (četiri) meseca počinje da teče od datuma kada je podnosilac zahteva ili njegov zastupnik primio konačnu odluku ili imao dovoljno saznanja o konačnoj odluci redovnih sudova (vidi, odluku ESLJP-a: *Koç i Tosun protiv Turske*, br. 23852/04 od 13. novembra 2008. godine, vidi takođe slučaj Suda: KI12/20, podnositeljka zahteva: *Hamijete Dinarama-Daija*, rešenje od 6. novembra 2020. godine, stav 38 i najnoviji KI45/21 podnosilac zahteva: *Semedin Bytyqi*, rešenje od 20. maja 2021. godine, stav 32).
37. Shodno tome, Sud smatra da je podnosilac zahteva osporenu presudu primio 26. avgusta 2020. godine, dok je zahtev Sudu podneo 26. oktobra 2021. godine, što znači da je zahtev podnosioca podnet van zakonskog propisanog roka.

38. Sud ponavlja da je svrha zakonskog roka od 4 (četiri) meseca, u skladu sa članom 49. Zakona i pravilom 39 (1) (c) Poslovnika, ta da promoviše pravnu sigurnost, obezbeđujući da se slučajevi koji pokreću ustavna pitanja razmatraju u razumnom roku i da se spreči da organi i druge zainteresovane strane budu u stanju neizvesnosti u dužem vremenskom periodu (vidi, presudu ESLJP-a: *Mocanu i drugi protiv Rumunije*, zahtevi br. 10865/09, 45886/07 i 32431/08 od 17 septembra 2014. godine, stav 258, vidi, takođe, presudu ESLJP-a: *Lopes de Sousa Fernandes protiv Portugaliје*, br. 56080/13, od 19 decembra 2017. godine, stav 129, vidi takođe slučaj Suda: KI53/18, podnosilac zahteva: *Hajri Ramadani*, rešenje o neprihvatljivosti od 6. decembra 2018. godine, stav 43, i najnoviji KI45/21 podnosilac zahteva: *Semedin Bytyqi*, rešenje od 20. maja 2021. godine, stav 34).
39. Ovo pravilo naglašava vremenski rok za kontrolu koju vrši Sud i upozorava pojedince i državne organe na rok nakon kojeg takva kontrola nije više moguća (vidi, odluku ESLJP-a: *Walker protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 34979/97, od 25. januara 2000. godine, vidi, i presudu ESLJP-a: *Sabri Güneş protiv Turske*, citiranu gore, stav 40, vidi takođe i slučaj Suda: KI53/18, citiran gore, stav 45).
40. Stoga, na osnovu gore navedenih izlaganja, Sud utvrđuje da zahtev podnosioca nije podnet u zakonskom roku koji je propisan članom 49. Zakona i pravilom 39 (1) (c) Poslovnika. Shodno tome, Sud utvrđuje da je zahtev podnosioca neprihvatljiv, zato što je podnet van roka koji je propisan zakonom.

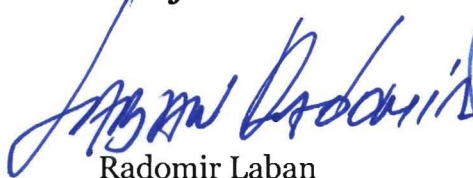
IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Republike Kosovo, u skladu sa članom 113.1 i 113.7 Ustava, članom 49. Zakona i pravilom 39 (1) (c) i 59 (2) Poslovnika, dana 16 februara 2022. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona; i
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Radomir Laban

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani